

Pentru Onoare! Pentru Patrie! Pentru Tricolor!

Nr. 1 (612)
2016

Oastea Moldovei

PUBLICAȚIE EDITATĂ DE MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

oasteamoldovei@army.md

Testul KFOR-ului la Hohenfels

VIATA MILITARA VIATA MILITARA VIATA MILITARA

43 de ofițeri și subofițeri din diferite unități militare ale Armatei Naționale au fost detașați în Germania, pentru antrenamente și experiențe noi, necesare pentru misiunea KFOR din Kosovo. Ei sunt cei care, în curând, vor prelua ștafeta de la predecesorii lor, KFOR-4, și vor veghea pacea în regiunea de vest a statului parțial recunoscut.

Pag. 4

Ce poate face o guvernare criminală cu propriii cetățeni și până unde poate ajunge tirania minților diabolice, acesta a fost motivul unei manifestații culturale și civice de excepție pentru Republica Moldova. Avansată de la ideea ministrului Apărării Anatol Șalaru și până la deschiderea oficială, expoziția tematică permanentă „Ocupația sovietică” a readus în vitrinele muzeului Armatei Naționale vestigii ale trecutului tragic al neamului nostru, adunate și expuse cu grijă de către echipa doctorului în istorie Vitalie Ciobanu, șef al Centrului de Cultură și Istorie Militară.

Pag. 10

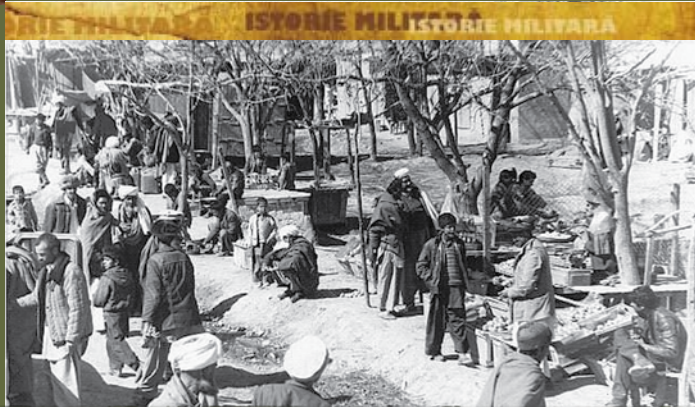
În luna martie, generalul Breedlove a hotărât să viziteze regiunea Europei de Est și la 24 martie a ajuns și la Ministerul Apărării. Și Republica Moldova nu se mai simte atât de singură. Generalul a avut o întrevedere cu Ministrul Apărării Anatol Șalaru.

Pag. 2

Războiul sovieto-afghan (1979–1989) este cel mai Rextins conflict militar din istoria Uniunii Sovietice. Potrivit datelor oficiale, din RSS Moldovenească, pe atunci parte componentă a URSS, au participat 12 500 de militari, dintre care 4 sunt dați „dispăruți”, 700 au rămas invalizi, 301 (potrivit datelor noastre 304!) și-au pierdut viața.

Pag. 22

Un pluton constituit din 30 de militari ai Bateriei aruncătoare de mine din Batalionul 22 de menținere a păcii a participat la exercițiul bilateral „Hickory mace 2016” (în traducere „Buzduganul Hickory”), care a avut loc la centrul de instruire al bazei militare „Fort Pickett” din Virginia, SUA.

Pag. 18

Armata Națională își intensifică colaborarea cu partenerii săi de peste hotare, prin demararea unui nou proiect bilateral de durată cu colegii din Statele Unite. Circa 130 de militari ai ambelor armate au participat la exercițiul bilateral „Agile Hunter”, care a avut loc la centrul de instruire militară al Brigăzii de infanterie motorizată „Moldova”, din orașul Bălți.

Pag. 20

Cuprins

EDITORIAL

Vizita generalului Philip M. Breedlove în Republica Moldova 2

VIAȚA MILITARĂ

Testul KFOR-ului la Hohenfels 4

EXCLUSIV

Expoziția demnității noastre 10

GEOPOLITICĂ

Experiență unică în Virginia 18

„Agile Hunter” – pași decisivi în parteneriatul moldo-american 20

ISTORIE MILITARĂ

„Dedovșcina” în războiul din Afghanistan (1979-1989) 22

Pentru Onoare! Pentru Patrie! Pentru Tricolor!

Oastea Moldovei

Centrul mass-media militară

Șef Centrul mass-media militară –
redactor-șef locotenent-colonel Ion VULPE, tel. 022-252-252

Locțiitor-șef Centrul mass-media militară

maior Sergiu LECA, tel. 022-252-047

Echipe redacțională:

căpitan Inga RADVAN
locotenent major Natalia ANDRONACHI
locotenent major Dmitrii VOSIMERIC
plutonier adjutant Vitali IOVU
Angela MUNTEANU
Kateryna RUSSU
Larisa ȚIBULEAC
oasteamoldovei@army.md

tel. 022-252-045, 022-252-047

Secția rețele socializare:

maior Viorel GLAVA
Liuba VICOL
tel. 022-252-021

Secția TV/Radio:

sergent Laurențiu-Vlad GROSSU
Ariadna URSACHI
locotenent Tatiana COCERVA
locotenent major Dragoș TUREA
ladatorie@army.md
scutulpatriei@army.md

tel. 022-252-019

Centrul mass-media militară or. Chișinău, șoseaua Hîncești, 84

Tipar „ELAN POLIGRAF” SRL,

Adresa: mun. Chișinău, str. Mesager, 7
tel. (373 22) 74-58-00, tel./fax. (373 22) 74-65-00,
e-mail: info@elan.md, www.elan.md

Materialele publicate de „OASTEA MOLDOVEI” reflectă opinia autorilor care s-ar putea să nu exprime poziția redacției. Reluările din „OASTEA MOLDOVEI” trebuie să conțină trimerile la sursă.

„Oastea Moldovei (Revistă)”-
ISSN 1857-3703

General Philip M. Breedlove, Comandant al Comandamentului European al Forțelor Armate ale SUA

Generalul Philip M. Breedlove a preluat funcțiile de Comandant Suprem al Forțelor Aliate din Europa și Comandamentului European al Forțelor Armate ale SUA în mai 2013.

În 1977, Generalul Breedlove a absolvit cu brio programul ROTC (Pregătirea Corpului Ofițerilor de Rezervă) al Institutului Tehnologic din Georgia. Philip M. Breedlove a crescut în Forest Park, Georgia.

De profesie pilot de vânătoare, Generalul Breedlove a fost comandant de navă. Are la activ peste 3.500 de ore de zbor, în special pe avionul de tip F-16. A participat în misiuni de luptă în cadrul Operațiunii Joint Forge, în susținerea operațiunilor de menținere a păcii în Bosnia și Operațiunii Joint Guardian pentru implementarea acordului de pace în Kosovo.

În perioada 1993-1994, Generalul Breedlove a fost comandantul celui de-al 80-lea Escadron de luptă în Baza aeriană Kunsan, Coreea de Sud.

În perioada 1997-1999, a comandat cel de-al 27-lea Grup Operațional al Bazei Forțelor Aeriene Cannon, New Mexico.

În perioada 2000-2001, a fost comandant al celui de-al 8-lea Regiment de Vânătoare, Baza aeriană Kunsan, Coreea de Sud.

În perioada 2002-2004, a comandat cel de-al 56-lea Regiment de Vânătoare, Baza Forțelor Aeriene Luke, Arizona. În 2004-2005 a fost Comandant al Regimentului de Vânătoare 31 la Baza Aeriană Aviano, Italia.

În 2008-2009, generalul Breedlove a fost Comandantul componente aeriene de la Baza Ramstein, Germania.

În 2012-2013, a fost Comandantul Forțelor Aeriene ale SUA în Europa; Comandant al Forțelor Aeriene ale SUA în Africa; Comandant al Comandamentului Aliat pentru Forțele Aeriene, de la Ramstein; Director al Centrului Întrunit de Competență în Domeniul Forțelor Aeriene de la Kalkar, Germania.

În același timp, Generalul Breedlove a mai ocupat o serie de funcții de conducere în cadrul Forțelor Aeriene ale SUA: asistent militar superior al Secretarului Forțelor Aeriene; Vice-director al Departamentului Planificare și Politici Strategice al Statului Major; Șef adjunct al Departamentului Operațiuni, Planificare și Logistică al Sediului Forțelor Aeriene ale SUA; Șef adjunct al Statului Major al Forțelor Aeriene ale SUA.

Generalul Breedlove a obținut titlul de magistru în Tehnologie Aeronautică de la Universitatea de Stat Arizona și diploma de magistru în Studii de Securitate Națională de la Colegiul Național de Război în 1995. De asemenea, Generalul Breedlove a frecventat Institutul Tehnologic din Massachusetts în 2002, în cadrul programului Seminar XXI. A absolvit cu brio Școala Ofițerilor de Escadrilă și Colegiul de Comandă și Stat Major.

Generalul Breedlove este deținătorul a numeroase distincții și diplome, inclusiv Medalia pentru Serviciu Impecabil, Medalia pentru Serviciu Superior de Apărare, și patru distincții ale Legiunii de Merit.

De ce este (atât de) importantă vizita lui Breedlove?

Europa de Est devine din ce în ce mai mult un focar de interese strategice. Este ca ultima felie de tort, pe care toți o vor, dar nimeni nu îndrăznește s-o înșface. Nu direct, cel puțin.

Vrem noi, nu vrem, dar facem parte din acest mozaic geopolitic, deci, trebuie să suportăm consecințele. Rusia a ales să-și întindă „mantia” și deasupra noastră, așezându-și trupele GOTR pe teritoriul regiunii transnistrene. Pe de altă parte, grație acestor trupe rusești, nu putem adera la niciun bloc militar care să ne asigure securitatea. În fine, Republica Moldova este singură, în mijlocul jocurilor expansioniste.

În luna martie, generalul Breedlove a hotărât să viziteze estul Europei. Iar pe 24 martie, la Ministerul Apărării, generalul american a avut o întrevedere, în premieră, cu ministrul Anatol Șalaru. Și Republica Moldova nu se mai simte atât de singură.

Pe lângă mulțumirile aduse SUA pentru ajutorul pe care continuă să-l acorde Armatei Naționale, domnul Șalaru a prezentat și o listă de obiective ambițioase care pot fi realizate doar cu sprijinul american și NATO. Armata Națională este în proces de reformare, iar reforma se începe de la mentalitate. De aceea, pe lângă echipament și tehnică, ministrul a solicitat și cursuri de instruire, cât mai multe, astfel încât să nu se mai observe o diferență dintre militarii lor și ai noștri.

Interoperabilitate. Generalul Breedlove cunoaște foarte bine această noțiune și a reiterat faptul că SUA va continua să ajute Armata Națională să atingă standardele euroatlantice. Breedlove a confirmat că este satisfăcut de relațiile dintre Republica Moldova și SUA, care nu se limitează la cooperare, devenind și relații de prietenie.

După întrevederea de la minister, ministrul i-a prezentat generalului poligonul de la Bulboacă, renovat grație finanțării SUA. A fost o zi ploioasă și cu mult vânt, de aceea declarațiile de presă nu s-au susținut la tribună, cum fusese stabilit, ci jos. Asta e, condiții de câmp. Dar cred că mesajul a fost recepționat oricum. Philip Breedlove, cunoscut pentru cuvintele sale directe (mai ales la adresa Rusiei) și de impact, a invitat toate țările să respecte neutralitatea Republicii Moldova.

Oare l-au auzit?

Testul KFOR-ului la Hohenfels

Un nou contingent de militari ai Armatei Naționale este gata pentru misiunea KFOR. 43 de militari moldoveni au trecut cu brio ultimele pregătiri pentru misiunea de pacificare din Kosovo, în cadrul exercițiului multinațional „Mission Readiness Exercise” (MRE KFOR 21), desfășurat la poligonul Hohenfels, Germania.

43 de ofițeri și subofițeri din diferite unități militare ale Armatei Naționale au fost detașați în Germania, pentru antrenamente și experiențe noi, necesare pentru misiunea KFOR din Kosovo. Ei sunt cei care, în curând, vor prelua ștafeta de la predecesorii lor, KFOR-4, și vor veghea pacea în regiunea de vest a statului parțial recunoscut.

Deși poligonul german de la Hohenfels este bine cunoscut pentru mulți dintre militarii moldoveni, exercițiul din acest an le-a adus pacificatorilor noștri mai multe surprize. Scenariul „Mission Readiness Exercise” a fost unul inedit și a cuprins ședințe teoretice și practice, dar și misiuni, specifice teatrelor de operații, unele fiind o premieră pentru

ei. Astfel, la prima etapă a exercițiului, care a fost una de pregătire, militarii moldoveni au exersat mai multe discipline, fiind instruiți de cei mai buni specialiști din domeniile respective.

Antrenamentele au început cu o ședință MEDEVAC comună pentru militarii din Republica Moldova și Albania. Piloții și medicii militari americani i-au instruit pe colegii lor cum se evacuează de urgență cu elicopterul o persoană rănită de pe câmpul de luptă. De menționat că anume cu contingentul albanez militarii noștri au avut cea mai strânsă cooperare pe parcursul exercițiului, deoarece, ulterior, plutonul moldovenesc a fost detașat unei companii albaneze.

Cea de-a doua ședință, teoretică și practică, a fost dedicată controlului mulțimii, element important în pregătirea pacificatorilor care pleacă într-o zonă post-conflict. De această dată în calitate de instructori au fost polițiștii militari sloveni, considerați unii dintre cei mai

buni în acest domeniu. Având deja anumite experiențe la controlul mulțimii la exercițiile din poligoanele noastre, militarii Armatei Naționale au preluat tehnici noi și fără mari probleme s-au descurcat cu sarcinile formulate de instructori.

“

... Flăcările, care cuprindeau o bună parte a echipamentului militarului testat, se reflectau în ochii uimiți ai colegilor, care stăteau în apropiere și admirau spectacolul incendiar. Dar, după câteva antrenamente, și această barieră a fost depășită. Toți ca unul au trecut prin testul portughez viu și nevătămați.

”

Cu adevărat o provocare pentru pacificatorii noștri a fost fire phobia, antrenament practic în care militarul trebuie să țină piept flăcărilor, provocate de cocktailul Molotov. De data aceasta, instructorii portughezi au fost cei care au incendiat atmosfera, la propriu și la figurat. Ei sunt considerați cei mai înrăiți adepți ai flăcărilor, de acea anume lor li s-a dat misiunea de a-i testa pe militarii noștri cu foc și pară.

Pe fețele unor militari moldoveni se observa o gamă largă de emoții, în momentul în care colegii portughezi demonstau procedura de depășire a acestui obstacol. Flăcările, care cuprindeau o bună parte a echipamentului militarului testat, se reflectau în ochii uimiți ai colegilor, care stăteau în apropiere și admirau spectacolul incendiar. Dar, după câteva antrenamente, și această barieră a fost depășită. Toți ca unul au trecut prin testul portughez vii și nevătămați.

Ulterior, americanii s-au împărtășit cu experiența lor în ceea ce privește negocierile cu administrația publică locală și populația civilă din zona de operații.

Paralel cu antrenamentele infanteriștilor, patru ofițeri moldoveni au trecut un curs de pregătire pentru observatori militari. Ei au fost instruiți pentru monitorizarea și evaluarea subunităților de menținere a păcii, care urmează să fie detașate în misiuni de pacificare.

După câteva zile de antrenament intensiv, când toți erau pregătiți de misiunea „reală”, plutonul moldovenesc a ieșit în câmp și a fost dislocat, pentru o perioadă de aproape două săptămâni, într-o tabără comună cu o companie albaneză. Atunci a și început faza activă a exercițiului. Patrulări de diferit tip, organizarea punctelor de observare, controlul mulțimii, eliberarea clădirilor administrative, blocate de manifestanți, acestea au fost doar câteva dintre activități, pe care pacificatorii noștri le-au executat alături de militarii din SUA, România, Albania, Italia, Armenia etc.

Grupa geniu din cadrul contingentului moldovenesc a fost implicată în mai multe activități specifice, care au testat la maximum capacitățile geniştilor noștri. Specialistul Jessica Weiss, genist american, care a activat în aceeași grupă cu geniştii noștri, a apreciat înalt profesionalismul militarilor moldoveni și a declarat că este gata să meargă cu ei într-o misiune reală. *„Sunt foarte onorată că am avut posibilitatea să mă antrenez cot la cot cu geniştii moldoveni. Ei sunt buni profesioniști și își cunosc la perfecție meseria. Pe parcursul exercițiului am preluat de la ei multe tehnici utile de dezamorsare a obiectelor explozibile, dar și am reușit să aflu câte ceva și din cultura Republicii Moldova”,* a specificat Jessica Weiss.

Căpitanul Alexandr Procopciuc, superior grupa geniu, a evidențiat două cele mai complicate, dar și interesante provocări din tot exercițiul, în care a fost implicat el și subalternii săi. *„Organizatorii au inscenat un accident rutier. Potrivit scenariului, un șofer conducea mașina, a intrat într-un câmp de mine și s-a ciocnit de un copac. În urma impactului, șoferul și-a*

pierdut cunoștința și nu exista nicio posibilitate de a-l extrage din mașină. Atunci a fost solicitat ajutorul nostru. Misiunea a fost dificilă, deoarece, ca să evacuăm persoana rănită, mai întâi, trebuia să facem un culoar pe câmpul minat și să dezamorsăm obiectele explozibile din calea noastră. Într-un final, minele au fost neutralizate, iar persoana – salvată în timp util”, a povestit căpitanul Alexandr Procopciuc.

A doua provocare, care s-a întâipărit în memoria geniştilor, a fost o mașină-capcană, în care era instalată o grenadă de mână sub frâna de parcare a autovehiculului. Și în acest caz militarii noștri au acționat cu profesionalism și sânge rece, după care s-au bucurat de aprecieri din partea observatorilor și colegilor americani.

Sergentul Jonathan Lennon, observator la grupa geniu, la fel, a apreciat prestația echipei de genişti moldoveni la acest exercițiu. *„Echipa a executat excelent orice misiune, care îi era înaintată de către superiori. După părerea mea, toți acești băieți sunt gata pentru a folosi cunoștințele și deprinderile lor într-o misiune reală”,* a concluzionat observatorul.

Apogeul exercițiului a fost intervenția promptă a contingentului nostru, împreună cu camarazii internaționali, în două „localități kosovare”, Mitrovica și Zubin Potoc unde, potrivit scenariului, s-au declanșat proteste violente, au fost blocate drumurile și clădirile administrative. Organizatorii exercițiului s-au străduit să creeze o atmosferă cât mai reală în aceste două orașe improvizate în poligonul Hohenfels, de aceea pacificatorii au fost nevoiți să depună maxim efort și să folosească toate cunoștințele obținute, pentru a rezolva situația.

La final de exercițiu, superiorul contingentului nostru, locotenent-colonelul Adrian Efros, a mulțumit întregului efectiv pentru efortul depus la executarea misiunilor stabilite și pentru înaltul calificativ, cu care a fost apreciat contingentul nostru de către conducerea exercițiului „Mission Readiness Exercise”. *„Sunt ferm convins că după acest exercițiu tot efectivul contingentului KFOR-5 se va simți mult mai încrezut la planificarea și executarea misiunilor pe parcursul operațiunii de menținere a păcii din Kosovo”,* a subliniat locotenent-colonelul Adrian Efros.

În primele zile ale verii, 40 de militari moldoveni vor fi detașați în orașul Pech, Kosovo, pentru misiunea de pacificare KFOR. Aceștia vor fi dislocați în baza italiană „Camp Villaggio” și vor îndeplini misiuni de patrulare și pază a obiectivelor de importanță majoră, și vor executa serviciul la posturile de observare din aria de responsabilitate a Grupării de Forțe Multinaționale Vest.

Decizia de participare a militarilor Armatei Naționale în misiunea KFOR a fost aprobată de Parlamentul Republicii Moldova la 1 noiembrie, 2013. Primul contingent al Armatei Naționale a fost detașat în misiunea KFOR la 8 martie 2014.

Locotenent major Dmitrii VOSIMERIC

ТЕРРОР
ЗАСТАВЛЯЕТ ЛЮДЕЙ
ПОЛИТИЧЕСКИ МЫСЛИТЬ
ВЕРНЕЕ, ЧЕМ МЕСЯЦЫ
ПРОПАГАНДЫ.

В.И.ЛЕНИН
ПСС.Т.07.с.4

EXCLUSIV

Cele peste 20 de mii de exponate ale secolului trecut aduc în prim-plan tragedia, care ne-a marcat istoria, și evenimentele importante ale unui popor răvășit de trădare, teroare și exterminare în cel mai odios proces stalinist.

Expoziția demnității noastre

Ce poate face o guvernare criminală cu propriii cetățeni și până unde poate ajunge tirania minților diabolice - acesta a fost motivul unei manifestații culturale și civice de excepție pentru Republica Moldova. Avansată de la ideea ministrului Apărării Anatol Șalaru și până la deschiderea oficială, expoziția tematică permanentă „Ocupația sovietică” a readus în vitrinele muzeului Armatei Naționale vestigii ale trecutului tragic al neamului nostru, adunate și expuse cu grijă de către echipa doctorului în istorie Vitalie Ciobanu, șef al Centrului de Cultură și Istorie Militară.

Cele peste 20 de mii de exponate ale secolului trecut aduc în prim-plan tragedia, care ne-a marcat istoria, și evenimentele importante ale unui popor răvășit de trădare, teroare și exterminare în cel mai odios proces stalinist.

Sălile expoziției pun accent pe teroarea sovietică din Basarabia realizată prin anexarea teritoriilor, represiuni politice, deportări în masă, mobilizări forțate, deznaționalizare și multe alte orori ce au persistat pe parcursul acelei perioade.

Tot acolo găsim diferite acte-mărturii

despre rezistența în Basarabia, dar și obiecte ce au aparținut acestor personalități curajoase care au luptat împotriva ocupației sovietice. Mărturii valoroase prezintă și dosarele care au fost deschise pe numele acestor martiri ai neamului. Gheorghe Ghimpu, Valeriu Graur și Alexandru Șoltoianu sunt nume de eroi ai neamului care au luptat în anii 1960-1970 împotriva sistemului. Printre vestigiile de referință găsim și mașina de dactilografiat ce a aparținut acestui grup și la care au fost, probabil, scrise textele ce-au provocat furia autorităților de atunci.

” Acest muzeu nu este pentru a ne răzbuna.
Acest muzeu este pentru a comemora în
liniște memoria celor omorâți.

În cadrul expoziției un loc aparte revine Pactului Molotov-Ribbentrop, renumitul act ce a legalizat sfârtecarea unor teritorii prin semnăturile celor doi miniștri de externe. Nota ultimativă dată guvernului României vine într-un contrast de imagini cu intrarea trupelor sovietice în Basarabia în 1940. Pozele de la întâmpinarea sovieticilor arată perfect improvizarea cu flori, foi volante și alte detalii ce au pus în evidență „bunăvoința și aducerea libertății” în Basarabia.

Imaginile cu Sfatul Țării și cu personalități precum Tudor Cojocaru și Tudor Neaga aduc în atenția vizitatorilor lagărele de concentrare și execuțiile în masă. Urmează represalii ale militarilor și scriitorilor, iar pictura unui licean din Chișinău, cu referință la acele timpuri, vorbește despre atitudinea tinerei generații.

Toate aceste documente și mărturii despre deportări, represalii, gulaguri și alte invenții de groază ilustrează cum a suferit acest popor. Imaginile cu copii care mureau de foame, dovezi ale canibalismului provocat și documentul cu îndemnul forțat pentru populația dintre Prut și Nistru de a da toată pâinea la stat pun în evidență tot cinismul și oroarea aceluia sistem.

Expoziția ne readuce atenția și asupra faptului că regimul sovietic, în marșul triumfalist spre victoria comunismului, a demolat practic toate bisericile și lăcașele de cult ce au vegheat credința în Dumnezeu secole de-a rândul.

Expoziția „Ocupația sovietică” este un început timid de a spune lucrurilor pe nume. E o încercare de a condamna cu vehemență orice mascare, dar și genocidul și teroarea dintre Prut și Nistru. Să nu ezităm să plecăm frunțile și urechea la evenimentele tragice ale unui secol zbuciumat pentru neamul nostru. Chiar și pentru a nu admite repetarea istoriei...

Anatol ȘALARU, ministrul Apărării

O vorbă înțeleaptă spune să nu te întorci niciodată în trecut, fiindcă acolo nu s-a schimbat nimic, totul este pe vechi, nu mai avem ce căuta acolo. La noi, cu părere de rău, se încearcă să ne schimbe și trecutul, și de fiecare dată descoperim ceva. Nu există nicio justificare pentru un stat care și-a deportat propriii cetățeni, care și-a omorât propriii cetățeni cu foamea, care și-a distrus elitele și intelectualitatea, care a distrus preoții, care și-a distrus viitorul copiilor. Astăzi, aducem un omagiu celor care au fost victimele imperiului sovietic. În satul meu, care are cam 2000 de locuitori, în timpul celui de-al II-lea război mondial, au murit 71 de oameni care au luptat în diferite armate, iar în foamea organizată din '46-47, din aceeași localitate au murit de foame 300 de

oameni. Aproape de cinci ori mai mult decât în timpul celor patru ani de război. Ocupația sovietică pentru noi a fost mai groznică decât războiul. Nimic nu poate justifica ceea ce s-a întâmplat. Noi nu învinuim rușii, ucrainenii, bielorușii, alte popoare de crimele pe care le-a făcut guvernarea comunistă. Ei au suferit la fel ca noi, în egală măsură. A fost o guvernare criminală care și-a urât propriul popor. Noi suntem un popor pașnic și niciodată nu am atacat pe nimeni. Am venit aici să ne închinăm strămoșilor noștri, victime ale unui regim criminal. Acest regim trebuie să plece în istorie, iar noi trebuie să cinstim memoria celor răpuși. Acest muzeu nu este pentru a ne răzbuna. Acest muzeu e pentru a comemora în liniște memoria celor omorâți.

Ion MAHU,
*academician, președintele Asociației veteranilor
 de război ai Armatei Române din Republica Moldova*

Evenimentul, care a avut loc la muzeul militar, este de mare însemnătate pentru populația noastră. Eu am fondat Asociația veteranilor de război ai Armatei Române din Republica Moldova. Până atunci răposatul Gheorghe Ghimpu a organizat Asociația veteranilor de război ai Armatei Române, dar împreună cu cei deportați în Siberia și cu cei care au fost deținuți politici. Și a avut însemnătate mare acest lucru. Totuși, asociația a activat puțin. Am luptat în război în armata română, având grad de sublocotenent și am participat activ și în luptele împotriva armatei sovietice care ocupase Moldova.

Vreau să transmit ștafeta noastră, a veteranilor armatei române, Armatei Naționale, cu dorința ca pe viitor ei să realizeze lucruri mari și însemnate și să păstreze cu sfințenie ceea ce ne-au lăsat moșii și strămoșii noștri.

Veaceslav UNTILĂ,
deputat, șeful Comisiei Securitate și Apărare

Este un eveniment notabil astăzi deschiderea acestui muzeu și din motiv că pe parcursul a mai multor ani, chiar și generația mea, am învățat alte lucruri, am știut o altă istorie. Ceea ce a făcut colegul meu, Anatol Șalaru, este un prim pas și vreau să-l felicit pentru aceasta. Cei care au venit afară astăzi cu proteste pot intra în acest muzeu și să înțeleagă că sunt și alte adevăruri.

Cunoaștem cu toții acea tristă filă din istoria Republicii Moldova, când sute de mii de cetățeni au fost duși în Siberia și mulți dintre ei nu s-au mai întors. Noi trebuie să ne construim viitorul, dar pentru aceasta este foarte important să cunoaștem trecutul nostru.

Galina BARANOVSKI

Sunt o victimă a regimului stalinist. Am trecut prin mașina de tocat oameni, așa cum au trecut mii de pământeni de ai noștri, care au îndurat foamea și deportările din 1940, 1949, 1951, 1952 și așa mai departe. Noi, prin minunea lui Dumnezeu, am rămas vii. Și astăzi, când s-a deschis acest muzeu, ne-au scos pe noi din noroiul în care am fost îngropați, fiind numiți și dușmani ai poporului. Tăticul meu a fost medic, nu a omorât pe nimeni, el dădea și ultimul bănuț din casă ca să-i ajute pe cei bolnavi sau suferinzi. Dar noi, patru copii, am rămas orfani și am crescut la orfelinat, un copil s-a pierdut, mămica, bolnavă de cancer, a fost arestată și dusă în beciurile securității, iar noi, copiii, am rămas pe drumuri. Ea se ruga să-și vadă copiii, pentru că nu știa ce o să se întâmple mai departe. Veneau la noi pe la orele două noaptea cu puștile. În data când l-au împușcat pe tăticul, Dumnezeu a făcut o minune să se deschidă acest muzeu. El a fost împușcat în 1952 și noi am fost arestați un an mai târziu. După care, mama, de 35 de ani, a murit răpusă de cancer. Acest muzeu ilustrează istoria tragică a poporului moldovean, un popor blând, un popor care nimănui nu i-a făcut rău, dar pe care l-au asuprit și au vrut să fie călcat în picioare.

Dumitru CLIMA

Am fost represat cu mama, bunelul și fratele mai mic, de patru luni. Ne-au dus în Kazahstan. Pe tata l-au împușcat. După ce ne-au eliberat, am aflat că el a fost executat în Chișinău. Ne-au dus așa cum a fost dusă toată lumea, în vagoane. De la o stație la alta ne scoteau afară și ne aranjau în rând. Ne-au zis că cine se mișcă va fi împușcat. Eu eram copil de patru ani, mă dureau picioarele, dar mama nu îmi dădea voie să mă mișc, de frică să nu fiu împușcat. Când a murit Stalin, ne-au dat drumul acasă. Vagoanele acelea mi-au tot adus multe amintiri. Poporul moldovenesc a fost necăjit pentru nimic. Buneii mei erau gospodari și aveau și pământ pe care îl prelucrau, iar tata a fost contra puterii sovietice, deoarece urma să rămânem fără ceea ce agonissem cu trudă. Sovieticii, aflând despre asta, l-au arestat și l-au executat pe tata, iar pe noi ne-au deportat în Siberia.

Experiență unică în Virginia

Un pluton constituit din 30 de militari ai Bateriei aruncătoare de mine din Batalionul 22 de Menținere a Păcii a participat la exercițiul bilateral „Hickory mace 2016” (în traducere „Buzduganul Hickory”), care a avut loc la centrul de instruire al bazei militare „Fort Pickett” din Virginia, SUA. Contingentul moldovenesc a fost instruit de către militarii din Brigada 30 Mecanizată a Gărzii Naționale a Carolinei de Nord, în baza unui parteneriat durabil dintre militarii moldoveni și colegii de peste ocean.

Locotenentul major Ion Demian, comandantul bateriei aruncătoare de mine, subunitate din cadrul Batalionului 22 de Menținere a Păcii și superiorul contingentului, a menționat că, pe parcursul tragerilor din aruncătoarele de mine, efectivul moldovenesc a fost împărțit în trei grupuri de lucru: cel constituit din observatorii înaintați, care se ocupau de chemarea focului alături de colegii americani, cel care a participat la conducerea cu focul și cel care nemijlocit a fost implicat la aruncătoarele de mine în calitate de comandanți de piese și servanți.

„Pe durata aflării noastre în Virginia am avut planificate și realizate mai multe activități. Am început cu tragerile din aruncătorul de grenade M320, imediat după care am trecut la pistolul M9 „Beretta”, cel mai testat și de încredere pistol din dotarea armatei americane. O zi mai târziu ne-am convins de performanțele puștii cu lunetă M110 și M107, armament cu care operează lunetiștii din SUA. De asemenea, am efectuat trageri din pistolul-mitralieră M4. Începând cu ziua a cincea, am dat start ședințelor practice cu efectuarea tragerilor de luptă din aruncătoarele de mine de calibrul 120 mm. În comun cu militarii Gărzii Naționale a Carolinei de Nord, am efectuat trageri pe timp de zi și pe timp de noapte. Exercițiile de noapte s-au axat mai mult pe tragerile de iluminare”, a precizat superiorul contingentului. Potrivit lui Demian, militarii noștri au fost instruiți și pe segmentele de apărare CBRN (Chimică, Bacteriologică, de Radiații, Nucleară) și cu procedurile de conducere a trupelor TLP (Troops Leading Procedures).

Ofițerul ne-a relatat că militarii moldoveni și-au demonstrat cunoștințele practice la cel mai înalt nivel, întrucât la tragerile efectuate aceștia au obținut calificative bune, iar o mare parte dintre ei s-au înscris în categoria „experți”.

În rezultatul stagiului de pregătire practică din Virginia, efectivul Armatei Naționale a dobândit cunoștințe și deprinderi de mânăuire a armamentului din dotarea armatei SUA, cât și de folosire a mijloacelor de protecție. Ai noștri au exercitat funcții diverse, însă cu același scop - de a fi cei mai buni și a-și perfecționa propriile abilități și competențe de lucru. Impresiile nu au întârziat să apară, mai ales pentru cei care sunt la o primă experiență internațională.

Locotenentul major Andrei Șalota, comandant pluton conducere baterie aruncătoare de mine, în timpul exercițiului „Hickory mace 2016”, a fost superior în punctul înaintat de observare. Șalota, care este la prima experiență peste hotarele țării, susține că: „Diferența dintre ce se face la noi și cum se lucrează la

ei constă în faptul că peste ocean într-o operațiune este implicat mai puțin personal și totul e computerizat. Totuși, indiferent dacă ai dispune de sistemele lor de calcul sau nu, eu sunt în stare să obțin un rezultat corect, fără să am la îndemână un calculator”.

După ce s-a instruit în poligoanele din România și Germania, pentru sergentul Dimitrie Bărlădean, care a îndeplinit funcția de comandant de piesă în timpul stagiului din Virginia, unele elemente, cum ar fi ocuparea pozițiilor de trageri, au fost recapitulative. Dar, totodată, dânsul susține că schimbul de experiență între colegii americani și cei moldoveni vine doar să fortifice profesionalismul ambelor tabere.

Maior Ianăc Deli, comandantul Batalionului 22 de Menținere a Păcii, a menționat că antrenarea bateriei aruncătoare de mine la centrul de instruire al bazei militare Fort Pickett din Virginia s-a desfășurat în contextul evaluării nivelului de pregătire a bateriei aruncătoare de mine conform Conceptului Capabilităților Operaționale, planificată pentru luna iunie 2016. „Exercițiile de acest gen sunt vitale, deoarece militarii noștri trebuie să cunoască aceleași scheme și principii de activitate cu ale partenerilor, ceea ce sporește nivelul de interoperabilitate. După mai multe vizite ale americanilor la noi în țară, a venit timpul ca și ai noștri să meargă să se familiarizeze cu potențialul militar american. Condițiile de activitate absolut nu le-au restricționat spectrul de acțiuni”, a conchis maior Deli.

Datorită acestui exercițiu, efectivul participant a avut posibilitatea de a-și îmbunătăți modul de aplicare a cunoștințelor teoretice în condiții de câmp, de a face o comparație între metodele de activitate ale Armatei Naționale cu cele ale unei armate străine, precum și să intensifice colaborarea și interoperabilitatea cu colegii de peste ocean.

Exercițiul bilateral „Hickory mace 2016” s-a desfășurat în perioada 8-17 martie curent. Identificarea plusurilor și minusurilor, precum și lecțiile învățate conform standardelor americane au încheiat perioada petrecută în baza militară „Fort Pickett” din Virginia cu recunoașterea și aprecierile pozitive ale instructorilor americani.

În 2016 se fac 20 de ani de când Republica Moldova a semnat programul parteneriat de stat cu Garda Națională a Carolinei de Nord. În cei 20 de ani de evenimente și exerciții comune, s-a construit un mediu de activitate avantajos pentru desfășurarea misiunilor de orice tip.

Locotenent major Natalia ANDRONACH

„Agile Hunter” – pași decisivi în parteneriatul moldo-american

Armata Națională își intensifică colaborarea cu partenerii săi de peste hotare, prin demararea unui nou proiect bilateral de durată cu colegii din Statele Unite. Circa 130 de militari ai ambelor armate au participat la exercițiul bilateral „Agile Hunter”, care a avut loc la centrul de instruire militară al Brigăzii de infanterie motorizată „Moldova”, din orașul Bălți.

Dacă până nu demult antrenamentele militarilor moldoveni cu colegii internaționali se desfășurau, în cea mai mare parte, la poligoanele din străinătate, precum cele din Ucraina, România, Germania, în prezent, Republica Moldova, tot mai des, este gazda unor aplicații și exerciții. Militarii din SUA, România, Polonia, Georgia etc. vin să se antreneze cot la cot și să facă schimb de experiență cu ofițerii și subofițerii moldoveni la poligoanele din Bălți și Bulboacă. Un exemplu elocvent în acest sens este exercițiul multinațional de amploare „Efort comun 2015”, organizat la Bălți, la care au participat circa 500 de militari din cinci state.

Un aport considerabil în ceea ce privește consolidarea sistemului de apărare, cu siguranță, l-a adus și exercițiul moldo-american „Agile Hunter 2016”, care s-a desfășurat în luna martie, la poligonul din Bălți. Acesta face parte dintr-un program complex de instruire, care va fi implementat de ambele state timp de patru ani.

Exercițiul din acest an a întrunit militari din toate cele trei brigăzi de infanterie motorizată din țară: „Moldova”, „Ștefan cel Mare” și „Dacia”, pacificatori din Batalionul 22 de Menținere a Păcii, și militari americani din Garda Națională a Carolinei de Nord (GNCN). De menționat că relațiile de colaborare dintre Armata Națională și această subdiviziune a armatei americane au început încă în anul 1996, iar în 2013 Armata Națională și GNCN au semnat la Chișinău un Memorandum de înțelegere privind instituirea parteneriatelor.

Programul „Agile Hunter 2016” a cuprins un șir de antrenamente comune ale contingentelor celor două armate la deplasarea pe câmpul de luptă, patrularea, camuflarea, cercetarea rutelor și a unor arii și obiective de importanță sporită, executarea tragerilor de luptă din armamentul american și cel din dotarea Armatei Naționale. Atât militarii moldoveni, cât și cei americani au rămas mulțumiți de rezultatele acestui exercițiu și de noile experiențe, preluate de la colegi. Sergentul inferior Ion Rusu din Brigada „Ștefan cel Mare” a menționat că pentru el a fost foarte interesant să încerce tehnici noi, pe care le practică militarii americani la executarea tragerilor și la deplasarea pe câmpul de luptă. „A fost o experiență foarte utilă pentru mine. Pentru prima dată am executat trageri din armament american și am rămas plăcut uimit de comoditatea acestuia. A fost un exercițiu interesant, pe parcursul căruia am trăit doar emoții pozitive”, a relatat concis militarul.

Căpitanul american James Penn a apreciat pozitiv desfășurarea exercițiului și prestația militarilor Armatei Naționale la aceste antrenamente. „Nouă ne face plăcere să ne antrenăm alături de militarii moldoveni, deoarece ei sunt buni profesioniști. Asemenea manevre sunt binevenite pentru ambele părți participante, întrucât ne acordă posibilitatea de a crește pe plan profesional, prin schim-

bul de experiențe și tactici, folosite de două armate diferite”, a concluzionat căpitanul James Penn.

La rândul său, locotenentul major Alexandru Gangan din Batalionul 22 de Menținere a Păcii le-a mulțumit colegilor americani pentru ședințele teoretice și practice, organizate de către aceștia pentru contingentul moldovenesc și pentru bagajul de cunoștințe noi, cu care militarii moldoveni se vor întoarce în unitățile lor după finalizarea acestui exercițiu. „De fiecare dată, când plecăm la un asemenea exercițiu, așteptăm să vedem ceva nou, ceva ce n-am exersat până atunci. De această dată așteptările militarilor noștri au coincis cu realitatea. Pentru aceasta vrem să le mulțumesc camarazilor noștri de peste ocean și să-mi exprim speranța că vom avea și pe viitor o colaborare la fel de productivă”, a specificat Alexandru Gangan.

Continuitatea colaborării bilaterale a fost confirmată de oficialii moldoveni și americani, care au venit la Bălți pentru a asista la etapa finală a exercițiului. Generalul de brigadă Percy G. Hurtado, locțiitorul comandantului Direcției planificare, strategie și politici din cadrul Comandamentului Forțe Terestre SUA din Europa, a menționat că aceste antrenamente au demonstrat încă o dată relațiile strânse dintre Armata Națională și armata Statelor Unite. „Țin să menționez că nouă ne-a făcut mare plăcere să ne antrenăm alături de militarii moldoveni. Noi respectăm statutul de neutralitate, dar și dreptul Republicii Moldova la autoapărare sau alegerea statului de a face parte dintr-o alianță militară. Așteptăm cu nerăbdare posibilitatea conlucrării cu Republica Moldova în ceea ce

„
Programul „Agile Hunter 2016” a cuprins un șir de antrenamente comune ale contingentelor celor două armate la deplasarea pe câmpul de luptă, patrularea, camuflarea, cercetarea rutelor și a unor arii și obiective de importanță sporită, executarea tragerilor de luptă din armamentul american și cel din dotarea Armatei Naționale.

privește elaborarea doctrinei naționale de apărare și, în acest scop, Guvernul Statelor Unite va acorda Republicii Moldova asistență. Cred că acest suport va facilita consolidarea sistemului de apărare în Republica Moldova”, a declarat generalul american.

Comandantul Comandamentului Forțe Terestre al Armatei Naționale, colonelul Mihail Bucliș, prezent și el la etapa activă a exercițiului, a exprimat recunoștință militarilor Gărzii Naționale a Carolinei de Nord pentru aportul adus la instruirea militarilor noștri, dar și întregii armate americane pentru strânsa colaborare cu Armata Națională pe diverse filiere. „Toate aceste exerciții comune sunt foarte benefice pentru dezvoltarea Armatei Naționale. Astăzi am observat un schimb de experiență dintre militarii americani și moldoveni, fapt ce va contribui la creșterea profesională a efectivului nostru și va contribui la transformarea Armatei Naționale într-o structură profesionistă și bine pregătită”, a specificat colonelul Mihail Bucliș.

Colaborarea cu partenerii internaționali, inclusiv cu cei americani, într-adevăr aduce o contribuție enormă la dezvoltarea sistemului militar moldovenesc. Pe lângă impactul benefic direct pe care îl au exercițiile multinaționale desfășurate în țara noastră, adică instruirea trupelor și schimbul de experiențe dintre militarii diferitelor armate, aplicațiile militare contribuie semnificativ la dezvoltarea și modernizarea infrastructurii centrelor de instruire militară, prin investiții și suport logistic de peste hotare.

„Agile Hunter 2016” s-a încheiat, dar, conform proiectului, urmează patru ani de cooperare moldo-americană intensivă care, cu siguranță, va aduce militarilor moldoveni multe experiențe noi și evenimente pozitive.

Locotenent major Dmitrii VOSIMERIC

„Dedovșcina” în războiul din Afghanistan (1979-1989)

Războiul sovieto-afghan (1979-1989) este cel mai extins conflict militar din istoria Uniunii Sovietice. Potrivit datelor oficiale, din RSS Moldovenească, pe atunci parte componentă a URSS, au participat 12 500 de militari, dintre care 4 sunt dați „dispăruți”, 700 au rămas invalizi, 301 (potrivit datelor noastre 304!) și-au pierdut viața. Contextul tensionat era generat nu doar de flagelul militar propriu-zis, ci și de relațiile neregulate dintre militarii sovietici, aspect nerecunoscut oficial de autorități.

Dacă în limitele conduitei dintre soldați și ofițeri grosso modo s-a instituit un climat acceptabil, un alt fel de conexitate s-a format în sfera comunicativă dintre soldații sovietici. Fără a minimaliza *camaraderia* (din limba latină *camera* – amicul de cameră), o alianță constituită în perimetrul unor situații tensionate, în unitățile sovietice din Afghanistan era cunoscut un sistem de relații bazate pe consuetudine, opuse celor circumscrise Regulamentului militar. Aceste transgresări regulamentare au fost definite cu noțiunea „dedovșcină”. Vocabulele „dedovșcină” (sub aspect etimologic *ded* – bătrân, constituind termenul cel mai uzual), *ded* (moș), *staroslujașcii* (slujbaş bătrân) *babay* (bătrân) ș.a. reflectă raporturile neregulate din unitățile militare sovietice, când așa-numiții bătrâni își asumau un rol hegemonic, reflectat în limitele unor relații informale, instituind o serie de norme comportamentale cu soldații mai tineri, circumscrindându-se unor momente de inițiere a tinerilor soldați. În URSS, „dedovșcina”, ca ansamblu organizatoric și al ierarhizării informale, marca o serie de conexiuni cu reglementările subiacente penitenciarelor, instituțiilor de învățământ (în mod special, din școli profesionale tehnice) etc. Potrivit mai

multor discuții susținute cu foștii soldați ai armatei sovietice, la geneza „dedovșcinei” s-au aflat evenimentele din timpul celui de-al Doilea război mondial. Atunci, fiind într-o criză de soldați, liderii bolșevici au introdus în luptă și un contingent de deținuți, iar celor ce se distingueau în luptă sau rămăneau în viață urma să li se acorde grațierea. Condamnații aveau să transmită propriile lor legi și în armată: ierarhizarea, inițierea etc.

Insinuarea „dedovșcinei” în unitățile militare sovietice din Afghanistan, ca parte componentă a instituției armatei, a fost considerată de către combatanții sovietici un etos militar, instituind un mecanism incoercibil și alternativ soluționării problemelor de ordin administrativ: „Specifică armatei sovietice... „dedovșcina” în armata sovietică a fost, este și o să fie...” „Ce fel de armată mai e și asta, fără „dedovșcină”?” „În baza „dedovșcinei” se ținea toată armata. Atât în Uniune, cât și acolo”.

Amploarea „dedovșcinei” s-a manifestat, în mod special, în unitățile militare cu o implicare diminuată în zona conflictelor militare: „Eu aș zice că „dedovșcina” se întâmpla atunci când nu aveam ce face. Când eram ocupați, nu ne era nouă a „dedovșcină”.

Militari sovietici căzuți la datorie. Provincia Bahram, 1984/1985.
Arhiva privată Mihai CARP

„Își băteau joc numai atunci când nu aveau altă ocupație”. „La noi nu prea era („dedovșcină” – n.r.), eram tot timpul în lupte”. În dihotomie se plasau grupările specializate cu „riscuri mai mari, în cercetare, geniști și în grupele speciale, acolo nu erau chestii cu „dedovșcină”.

Sinecdoca „dedovșcina” includea un sistem complex, ierarhizat, un fel de caste, bazate pe diverse rituri și forme de inițiere, blufuri, atitudini batjocoritoare și despotice, cu impact puternic asupra personalității, formând o genune în relațiile dintre combatanți și instituind, la nivel de comunicare, un jargon distinct, derivând un limbaj malițios. În folclorul miliar afghan sunt expuse, în mod metaforic, două etape ale „dedovșcinei”, instituite în baza dihotomiei inculpații și răzbunătorii: „În primul an al stagiului militar ești fără nicio culpă inculpat, iar în al doilea an al slujbei ești în căutarea răzbunătorilor nepedepsiți”.

Pe parcursul a doi ani de stagiul militar, combatanții sovietici traversau, de-a lungul liniilor de falie ierarhică, patru etape substanțiale (comparate taxonomic) ale „dedovșcinei”: *duh-cerpak-ded-civil*. Reîntors din Afghanistan, în una din bazele armatei sovietice din Turkmenistan, unul dintre combatanți estima perioada cronologică dificilă și fluentă a serviciului militar: „Slujba mea a fost foarte grea un an și jumătate. Acuma e ușoară”. „Când eram civil, băieții povesteau că în armată e bine, că ei făceau așa și pe dincolo. Dar ei povesteau numai de sfârșitul slujbei, ultimul an, și mai ales ultima jumătate de an. Dar la începutul slujbei, când eram *duh*, și apoi *cijaci*, niciunul nu povestea. Mie un an și vreo trei luni mi-a fost greu, primele șase luni la instrucțiune, și apoi Afghanistanul. Mai ales Afghanul mi-o rămas în inimă pentru toată viața. Nu vreau niciodată să vadă copiii mei și nepoții mei ce am văzut eu în slujba mea”.

În prima etapă a „dedovșcinei”, care marca sub aspect cronologic un an de zile al stagiului militar, erau incluși soldații veniți din URSS care primeau calificativul generic *duh*. În funcție de termenul instrucției militare din URSS (de la trei la șase luni), se delimita jalonul inferior și cel superior al acestei trepte. În limitele cronologice ale *duhilor*, se institua o subetapă – a *substituenților* (nou-veniți) sau a celor *maladye* (din rusescul – tineri), a imberbilor: „De la jumătate de an până la un an, eram *maladoi*”, iar pentru cea de a doua subetapă – care corespundea stagiului militar de șase luni – până la un an de zile, se utilizau noțiunile *cij*, *cijari* (cinteză). Combatanții novici erau nominalizați și prin alte noțiuni: *svejaciok* (proaspăt), *salaga* – „soldat tânăr, fără experiență”, *cerep* (în traducere directă, țeastă), *synok* (fecior) – soldatul din primele luni ale stagiului militar.

Duhii erau supuși diverselor șicane, ergotismului, aplicării unui vocabular jignitor, frecurilor și abuzurilor fizice din partea soldaților bătrâni, începând chiar cu centrele de repartizare din Afghanistan: „Am zburat din Samarkand la Kabul. Și am dormit o seară acolo. Prima seară am primit o bocăneală în Kabul”.

(Continuare în pag. 24)

(Continuare din pag. 23)

Starea de umilire a *duhilor* era tolerată, iar uneori chiar generată și de către ofițerii sovietici: „Dacă știai că ești mai tânăr, tot ce făcea „dedovșina” știau ofițerii. Acolo așa se obișnuia”.

Treapta superioară a „dedovșinei”, care înglobează întregul sistem ierarhic, era reprezentată de *ded* și parcurgea șase luni, respectiv lunile a 18-24-a ale stagiului militar: „După un an și jumătate de amu erai mai liber”. *Dezii* fundamentau prestigiul personal prin proiectarea unei titulaturi apoteotice, ținând cont chiar și de prestața altor grei din companie: „Maltratarea demobilizatului, adică a soldatului, care a trecut prin ciur și prin dârmon, poate să influențeze negativ tinerii soldați, care acum se subordonează slujbașilor bătrâni, ca și în fața unui Dumnezeu – înțelepți, puternici și curajoși”.

Al patrulea nivel al „dedovșinei” era reprezentat de civili, *substituenți* sau *demobilizați*. Demobilizarea jalona finalizarea serviciului militar și era considerată de soldați ca un moment salvator din calvarul „dedovșinei”, constatări surprinse și în folclorul militar – demobilizarea constituie o lumină la capătul tunelului sau pace păcii, iar soldatului demobilizare: „În momentul în care ți-a apărut ordinul, tu erai *civil*, te numeau după prenume și nume după tată, de exemplu, Oleg Afanasevici”. Demobilizații dețineau o serie de ritualuri specifice: „La *stodnevka* (la o sută de zile – n.r.), când apărea ordinul de eliberare, ne rădeam pe cap”.

În faza finală a serviciului militar, după executarea ultimei misiuni militare – cea mai lungă luptă, civilii erau excluși de la operații militare: „Dacă ai efectuat serviciul militar doi ani, în ultimele douăzeci-treizeci de zile până la demobilizare, de obicei, erai scutit de îndatoriri și protejat”.

În contextul „dedovșinei” au fost remarcate și anumite particularități etnopsihologice. Moldovenii, de exemplu, grosso modo, erau considerați nonviolente, comparativ cu popoarele asiatice, considerent precar în anumite situații: „Moldovenii sunt de caracter domol și muncitori. Unica ce nu le ajungea, comparativ cu caucazienii, nu că nu erau uniți, ci faptul că nu erau bătași, deși uneori era cazul să fie”.

Regimul dur din cazarmă, provocat de „dedovșina”, a generat sinucideri și dezertări în rândul combatanților sovietici: „În Statul Major lucra el, n-a văzut fum de glonte, nu știa cum miroase, dacă stătea numai în Statul Major cu pixul în mână și scria... Bineînțeles că toți îl umileau: „Ce fel de „afghan” ești? Că tu încă fumul de glonte nu l-ai mirosit, da’ ai să mergi acasă, ai să ai scutiri ca și mine, o să fim ambii „afghani”. Îl torturau. Într-o dimineață l-am găsit spânzurat la baie”.

În unele unități militare, în contextul incriminărilor și consecințelor funeste create de mediul ostil, „dedovșina” a fost bagatelizată: „Cu el trebuie să lupți mâine, cot la cot, prin acoperire reciprocă”. „Putea să-ți dea un glonț în frunte și să te distrugă. Dacă el merge din urma ta”.

Mecanismul polivalent al „dedovșinei” era cunoscut nu doar în mediul soldaților, ci și în cel al ofițerilor: „Dacă un ofițer venea din URSS, de la studii, direct în Afghanistan, trebuia să obțină autoritatea celor care aveau o anumită experiență”. „Acolo era „dedovșina” multă. Chiar ofițerii și plutonierii puteau sluji 20 de ani, dar acolo primul an nu erai nimeni”. Ofițerii nou-veniți în Afghanistan erau nominalizați prin noțiunea de *student*, sintagmă ce profila lipsa experienței și diferențierea acestora de ceilalți militari din efectivul de comandă al Forțelor Armatei, iar la lupte erau trimiși doar ofițerii nou-veniți.

Ion XENOFONTOV, doctor în istorie

Comercializarea lemnului într-o piață din Herat, 1987/1988. Arhiva privată Mihai CARP

**După o pauză de iarnă prelungită
revista „Oastea Moldovei” revine ...**

